

Magdalena Błaszak <https://orcid.org/0000-0002-1635-3471>
Uniwersytet Śląski
e-mail: [magdalena.blaszak@us.edu.pl](mailto:magdalenablaszak@us.edu.pl)

Socjolingwistyka a językoznawstwo otwarte na przykładzie języka macedońskiego

Streszczenie

Przedmiotem rozważań podjętych w artykule jest ukazanie aktualności językoznawstwa otwartego Antoniego Furdala w oparciu o prowadzenie badań z zakresu socjolingwistyki języka macedońskiego. Autorka tekstu podkreśla, że język jest elementem kultury i powstaje w życiu społecznym, przez co jest bardzo często uzależniony od różnych cech społeczeństwa. Dlatego nie ma możliwości dokładnego opisu struktury języka, którym w życiu codziennym posługuje się pewna grupa mieszkańców danego kraju, bez nawiązania do ich kultury, tradycji czy zróżnicowania socjalnego. Podejście tylko lingwistyczne nie pozwala na wyczerpanie całości zagadnienia i nie może być jedyne w prowadzonych badaniach. Język jest istotnym elementem interakcji społecznej, a współczesne pojmowanie językoznawstwa zakłada jego interdyscyplinarność. Niezbędna jest zatem ścisła współpraca socjologii i lingwistyki w badaniu współczesnego języka macedońskiego. Granice istniejące pomiędzy naukami zajmującymi się badaniem języka są płynne, co dowodzi słuszności tezy Furdala o otwartości językoznawstwa.

Słowa kluczowe: socjolingwistyka, językoznawstwo, socjologia, interdyscyplinarność

Zagadnieniem otwartości językoznawstwa zajmował się Antoni Furdal w monografii opublikowanej w 1977 roku pod takim właśnie tytułem. Autor przedstawiał w niej tezę, iż językoznawstwo jest „otwarte na głosy z zewnątrz, z innych dziedzin humanistyki [...] nie odcinające się od innych nauk, ale dążące do współpracy z nimi [...]” (Furdal, 1977: 5). Badania polskich lingwistów od lat dowodzą, że językoznawstwo ma charakter otwarty i że jego pole badawcze nieustannie się poszerza. Skutkiem tego jest interdyscyplinarność, zacieranie się granic pomiędzy dyscyplinami naukowymi i integracja

nauki. Dzięki interdyscyplinarności naukowcy mogą zauważyć problemy, których nie dostrzeżeliby, patrząc na nie z jednorodnego punktu widzenia, a następnie przedstawić je z różnej perspektywy. Jak zauważa Magdalena Pastuch (2009: 225) „Współczesne pojmowanie lingwistyki zakłada a priori jej interdyscyplinarność”. Celem tej monografii będzie ukazanie stanowiska macedońskich lingwistów prowadzących badania z zakresu socjolingwistyki wobec tezy o otwartości językoznawstwa.

Język stanowi element każdej kultury, powstaje w życiu społecznym i w dużej mierze zależy od różnych cech społeczeństwa. Dlatego też nie ma innej możliwości, jak opisywać jego budowę, nawiązując jednocześnie do kultury i tradycji. Podejście stricte lingwistyczne nie pozwalałoby na dostateczne ujęcie badanego zagadnienia. Konieczna jest zatem ścisła współpraca socjologii i językoznawstwa w badaniu każdego języka. Socjolingwistyka ustala relacje między rozwarstwieniem społecznym a odmianami systemu językowego. Opisuje z punktu widzenia socjologii różnorodne procesy językowe mające miejsce w miastach i na wsiach. Porównuje rozwój różnych języków, wskazuje na występujące w nim analogie i różnice, spowodowane podobnymi czynnikami społecznymi. Socjolingwistyka jest nauką bardzo szybko się rozwijającą. Posiada wspólny z językoznawstwem aparat teoretyczny i wypracowane w zrównoważonym stopniu socjolingwistyczne i lingwistyczne metody badawcze. Obszarem jej działania w połączeniu z językoznawstwem jest sfera językowo-komunikacyjna. Obejmuje problematykę socjolektów, profesjolektów czy familiolektów poprzez badanie tekstowych realizacji różnych dyskursów, ukazujących pojmowanie społeczno-kulturowej rzeczywistości. Dzięki informacjom o charakterze socjolingwistycznym uzyskanym na etapie wyjaśniania faktów językowych można dokonać wielu obserwacji kulturowych czy społecznych, stanowiących wartość dodaną badań. Pozwalają one na sporządzenie szczegółowej informacji naukowej dotyczącej faktycznego uzusu miejscowego języka występującego obok odmiany standardowej.

Potrzeby ścisłej współpracy socjologii i lingwistyki w prowadzeniu badań dotyczących współczesnego języka macedońskiego postaram się dowieść, prezentując przegląd prac dotyczących zagadnień socjolingwistycznych oraz przedstawiając różne perspektywy badawcze stosowane przez macedońskich lingwistów. Tłumaczenia wszystkich cytatów z literatury przedmiotu są mojego autorstwa. Przywołując artykuły o tematyce socjolingwistycznej, podejmę próbę uargumentowania tezy Stanisława Grabiasa, który w swojej monografii *Język w zachowaniach społecznych* pisał, że:

społeczeństwo tworzy język i decyduje o zasadach jego użycia. Równocześnie jednak społeczeństwo to w swoich zbiorowych i indywidualnych zachowaniach jest uwarunkowane i strukturą zbudowanego przez siebie języka, i zasadami jego użycie (Grabias, 2019: 23).

Język macedoński należy do języków południowosłowiańskich. Jest jednym z najmłodszych języków słowiańskich, jego kodyfikacja miała miejsce w 1945 roku, kiedy uzyskał status języka literackiego i zarazem oficjalnego języka ówczesnej Republiki Macedonii wchodzącej w skład Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii. Jako podstawę języka literackiego wybrano zachodnie części dialektów centralnych. I właśnie od analizy artykułów dotyczących dialektów macedońskich rozpoczną ich przegląd.

Stojka Bojkovska w swojej pracy *Dialekty w funkcji standardowego języka macedońskiego* (2002: 31–43) zauważa, że badając współczesny język macedoński, jego początki, proces kodyfikacji, należy brać pod uwagę głównie aspekt lingwistyczny, co oznacza, że w pierwszej kolejności badacz powinien opisać system dialektalny języka. Wyraźnie podkreśla, iż nie można analizować języka literackiego, nie patrząc na jego podstawę dialektalną. Autorka popiera ten pogląd cytatem profesor Topolińskiej, która mówi, iż „zróżnicowanie dialektalne i język literacki stanowią dwa ciasno powiązane czynniki, które nie powinny funkcjonować oddzielnie” (Бојковска/Bojkovska, 2002: 33).

Otwartość językoznawstwa na inne dyscypliny potwierdza także Goce Stefanovski w swoim artykule *Zmiany społeczne i dialekty w języku macedońskim*, w którym w pierwszej części podkreśla wpływ dialektów na wszystkie podsystemy języka – fonologiczny, morfologiczny i leksykalny, a w drugiej ukazuje wpływ dialektu skopijskiego na język standardowy. Przedstawia procesy zmian zachodzące w wymowie głosek przez mieszkańców stolicy Macedonii Północnej, zwracając jednocześnie uwagę na fakt, iż artykulacja taka dotyczy głównie osób młodszych, a w ostatnim czasie coraz częściej spotykana jest także w mediach – w języku dziennikarzy telewizyjnych i radiowych. Widać zatem, iż opisując podsystem fonologiczny języka macedońskiego, lingwista musi orientować się w sytuacji socjologicznej obszaru, który bada. Stefanovski jako przyczyny takich zmian podaje między innymi: różne pochodzenie, różnorodną sytuację dialektalną, wpływy obce oraz brak adekwatności w zapisie ortograficznym i graficznym niektórych głosek. Podkreśla fakt, że czynnik socjolingwistyczny ma decydujące znaczenie przy wyjaśnianiu zjawisk językowych (Стефановски/Stefanovski, 2004).

Tezę tę popiera także Lidija Tanturovska, autorka monografii *Tożsamość języka macedońskiego* (2014), która dzieli czynniki mające wpływ na przemiany w języku na dwie grupy – te, które oddziaływały na niego w latach 1945–1991, i te, które następowały po 1991 roku, czyli po odzyskaniu niepodległości przez Macedonię. Do pierwszej z nich należy przede wszystkim wpływ języka serbsko-chorwackiego i gwar na język standardowy, a także zmiana poziomu wykształcenia ludności, a do drugiej, która trwa do dzisiaj, silny wpływ języka angielskiego będący następstwem procesu globalizacji, podczas którego wzajemne powiązania między społecznościami wpływają na relacje między nimi, powodując zmiany w sferze języka, społeczeństwa i kultury.

Kolejną macedońską lingwistką, która w cyklu swoich artykułów o tematyce socjolingwistycznej zauważa otwartość językoznawstwa na inne nauki, jest Simona Gruevska-Madžoska. Analizując język biznesmenów, we wstępie pisze:

[...] język ma przede wszystkim charakter społeczny i bez niego nie można byłoby sobie wyobrazić powstania, rozwoju i historii społeczeństwa ludzkiego jako całości. Wiadomo, że język, kultura i społeczeństwo pozostają ze sobą w silnym związku. Język dotykają zmiany społeczne i jeśli społeczeństwo rozwija się kulturowo i gospodarczo, to będzie on podążał za tym rozwojem. Pogląd, że nie istnieją ubogie i nierozwinięte języki, tylko ubogie i nierozwinięte społeczeństwa dokładnie odzwierciedla tę sytuację (Грueвска-Маџоска/Gruevska-Madžoska, 1997: 111).

Autorka tekstu zauważa, iż kraje tak zwanego bloku wschodniego, do których należy Macedonia, chcą dorównać rozwojem krajom Zachodu. Uważa, że wraz ze zmianą

systemu społecznego dojdzie do ponownego podziału ludności, co będzie skutkowało rozwarstwieniem socjalnym języka i pojawieniem się nowych socjolektów różniących społeczeństwo. Różnice te najczęściej są widoczne w leksyce danego języka, która jest najbardziej podatna na zmiany, ale mogą one wystąpić także na poziomach semantycznym, morfologicznym czy nawet fonologicznym. Obserwacje zmian językowych prowadzi na grupie macedońskich biznesmenów stanowiących zróżnicowaną klasę społeczną, posiadającą swój sposób zachowania, ubierania się, a co za tym idzie również wypowiedzania się. Mowa tu głównie o ich bilingwizmie – języka angielskiego używają prawie w jednakowym stopniu, co macedońskiego. Nie jest celem moich badań poddawanie analizie macedońskiego języka biznesowego, dlatego nie poprę tych słów przykładami, ale nie ulega wątpliwości, że przy badaniu języka danej społeczności niezbędne jest odwoływanie się do rzeczywistości społeczno-kulturowej.

Zmiany zachodzące w życiu politycznym czy społecznym każdego kraju wpływają nie tylko na jego ustrój, ale także na system językowy, zwłaszcza podsystem leksykalno-semantyczny. Jest on najbardziej podatny na wszelkiego rodzaju wpływy ze względu na fakt, iż potrzeba nazywania nowych pojęć sprzyja przyjmowaniu do języka nowej leksyki. W ostatnich dziesięcioleciach coraz wyraźniejszy staje się wzrost liczby internacjonalizmów, spowodowany głównie wspomnianym już wcześniej postępującym procesem globalizacji, integracją europejską czy rozwojem naukowo-technicznym. Obecność internacjonalizmów jest widoczna w różnych dziedzinach wiedzy, głównie w obrębie terminologii technicznej, ekonomicznej, sportowej i naukowej. Wywołane jest to stale rosnącą potrzebą komunikacji, zwłaszcza wśród osób młodych. I te czynniki zawsze są brane pod uwagę przez językoznawców opisujących charakterystyczne cechy różnych odmian języka, ale jednocześnie pojawianie się w nim nowego słownictwa skutkuje czasami interwencją lingwistów danego kraju, którzy mogą się wypowiedzieć pozytywnie lub negatywnie na temat najnowszych zmian w języku. W przypadku językoznawców macedońskich stanowisko to jest najczęściej pozytywne, jednak ustanowili oni dwie podstawowe zasady wprowadzania zapożyczeń do języka macedońskiego. Główna z nich mówi o pierwszeństwie rodzimego wyrazu nad zapożyczonym, druga natomiast o postrzeganiu internacjonalizmów jako jednej z możliwości wzbogacania zasobu leksykalnego języka i ich adaptacji, głównie w sytuacji, kiedy nie istnieją w nim odpowiednie środki leksykalne do wyrażania określonego znaczenia. Wyrazy obcego pochodzenia nie mogą wyeliminować rodzimych pojęć występujących w języku. Niestety coraz częściej zdarza się tak, że przede wszystkim język angielski dominuje w wypowiedziach głównie młodzieży macedońskiej.

Jak zauważa Simona Gruevska-Madžoska w swoim kolejnym artykule *Rozwój współczesnego języka macedońskiego w aspekcie socjolingwistycznym* (2010), często zdarza się tak, iż młodzi ludzie pomimo istnienia rodzimego terminu wybierają nowy, który pojawił się w języku. I aby zrozumieć ich wybór, należy na niego spojrzeć z punktu widzenia socjolingwistycznego lub psycholingwistycznego, ponieważ może on być spowodowany zatarciem się granic fizycznych i psychicznych, co powoduje chęć stania się takim samym jak inni, aby pasować do świata. Używanie angielskiej leksyki czy też slangu młodzieżowego daje młodym poczucie tej identyczności. Badający ich język lingwista

nie może patrzeć na niego tylko z jednego punktu widzenia – czysto językoznawczego, lecz musi wziąć pod uwagę czynniki społeczne, które mają w obecnych czasach bardzo duży wpływ na zachodzące zmiany.

Powinnością badaczy języka zawsze jest krzewienie kultury słowa. Lingwistyka macedońska kontynuuje te tradycje i w literaturze przedmiotu powstały rozprawy ujmujące zagadnienia poprawności językowej, ale jak zakłada otwartość językoznawstwa – nie tylko od strony teoretycznej, ale też socjolingwistycznej. Należy tutaj wspomnieć kolejny tekst Simony Gruevskiej-Madžoskiej *Komunikacja młodych przez internet i wiadomości SMS* (2009), w którym bada przede wszystkim język pisany używany przez macedońską młodzież. W swojej pracy przedstawia stan kultury wypowiedzi w języku młodych Macedończyków, ukazuje przestrzeganie przez nich normy języka literackiego, która, jak wiadomo, jest częścią kultury wypowiedzi. Język jest bowiem zasadniczym składnikiem i tworem kultury, ponieważ dzięki niemu jest ona przekazywana i utrwalana na danym obszarze. Stanowi on fundament każdej kultury, z drugiej strony każda kultura przez swoje tendencje, proponowany system wartości, aktualne mody mocno wpływa na język. Dlatego też badając język tej grupy społecznej, autorka kolejny raz podkreśla fakt, iż nie można opierać się tylko na podejściu lingwistycznym do danego zagadnienia, lecz ważne jest spojrzenie z punktu widzenia socjolingwistycznego – zwłaszcza że język młodzieży jest specyficzny i podlega ciągłym zmianom. Wyróżnia on młodych ludzi podobnie jak ich styl ubierania się lub prezentowanie własnych poglądów. Stanowi ich wizytówkę, chociaż czasami może być niezrozumiały czy wulgarny. Slang młodzieżowy charakteryzuje też duża zmienność czasowa. Każde kolejne pokolenie używa specyficznych dla siebie określeń, które mogą z czasem zmieniać znaczenie czy też być zastępowane innymi. Język, jakim posługuje się współczesna młodzież, jest wyrazem ich postawy wobec rzeczywistości, którą mogą opisywać albo w sposób żartobliwy, albo ironiczny, czy też wyrażać negację w stosunku do niej. Młodzi ludzie poprzez język i wyrażenia, których używają, podkreślają swoją indywidualność i luźne podejście do życia. Ich język jest pełen zapożyczeń, głównie z angielskiego, a także skrótowców, co jest wynikiem globalizacji i uniwersalizacji kultury. Pod względem gramatycznym jest pełen błędów widocznych na poziomie fleksyjnym i składniowym. Porozumiewając się poprzez wiadomości tekstowe wysyłane z telefonu bądź zamieszczane na portalach społecznościowych, nie dbają oni o poprawność pisowni. Gwarę młodzieżową charakteryzuje żywość, tajność i kreatywność, jakiej nie ma chyba żadna inna grupa społeczna. Użytkownicy tej odmiany starają się stworzyć język niezrozumiały dla osób postronnych – przede wszystkim dla rodziców czy nauczycieli. Moda na luz ujawnia się głównie przez stosowanie licznych wulgaryzmów oraz języka przeładowanego emocjami. Wszystkie wymienione tutaj cechy charakteryzujące tę odmianę języka mogą ulegać modyfikacjom, w zależności od sytuacji panującej w danym kraju.

Konieczność synergii badań lingwistycznych i socjolingwistycznych zauważa inna macedońska językoznawczyni, Anastazija Kirkova-Naskova w swoim artykule *Aspekty społeczno-kulturowego komponentu: językowe wykładniki rozpoczynania, utrzymywania i kończenia rozmowy w języku macedońskim* (2008). Autorka pokazuje wzajemne powiązanie środowiska społecznego języka i jego funkcji komunikacyjnej. Zwraca uwagę

na fakt, że aby móc aktywnie uczestniczyć w różnych aktach komunikacyjnych, należy mieć odpowiednią wiedzę na temat kultury, warunków życia, wartości, wierzeń i mowy ciała społeczeństwa, które posługuje się danym językiem, a także posiadać umiejętność działania w zgodzie z jego obyczajami oraz sprawnie posługiwać się językiem danego społeczeństwa. Połączenie tych czynników gwarantuje sukces aktu komunikacyjnego.

Wpływ warunków społecznych na dany język i konieczność uwzględniania ich w opisywaniu i badaniu języka potwierdza również Olgica Dodevska-Mihajlovska w artykule *Rola zmian społecznych w rozwoju leksyki macedońskiej* (2002). Badaczka pisze w nim, że:

społeczno-historyczne warunki i czynniki zewnętrzno-językowe są decydujące dla statusu języka macedońskiego w drugiej połowie XX wieku. [...] W macedońskiej leksyce okresu od 1945 do 1965 roku najwyraźniej odzwierciedlają się zmiany zachodzące w życiu społeczno-politycznym i ekonomicznym narodu macedońskiego (Додевска-Михајловска/Dodevska-Mihajlovska, 2002: 93).

Cytat ten potwierdza kolejny raz konieczność otwartości językoznawstwa na inne dyscypliny, aby we właściwy sposób lingwiści mogli interpretować różne, interesujące ich zjawiska językowe.

Ciekawą tematyką zajęła się Fani Stefanovska-Risteska w pracy zatytułowanej *Zmiany społeczne i ich wpływ na nazwy odzieży* (2004). Dokonując analizy lingwistycznej leksyki związanej z rodzajami ubrań, ukazuje jednocześnie różnice społeczne, ekonomiczne, polityczne i klasowe oraz przedstawia sposób życia ludzi w określonym przedziale czasu. Zwraca uwagę na etymologię wyrazów i zjawisko internacjonalizacji, ponadto śledzi zmiany, jakie zachodziły na przestrzeni lat w semantyce danego słowa. Dzięki przeprowadzonym badaniom Stefanovska-Risteska wykazała, jakie zmiany społeczne z językowego punktu widzenia spowodowały w określonym czasie całkowity zanik niektórych leksemów rodzimych, rozszerzenie lub zawężenie znaczenia leksykalnego bądź też zastąpienie ich zapożyczeniami.

Z poglądem Antoniego Furdala zgadza się także Dimitar Pandev, pisząc:

Współczesne językoznawstwo jest syntezą myśli naukowej, a więc w szerszym zakresie pozwala na połączenie językoznawstwa korpusowego z językoznawstwem kognitywnym i etnolingwistyką (Пандев/Pandev, 2013: 7).

Tezę tę popiera również Elenka Stoevska-Denčova, która twierdzi, iż:

badając język w świetle jego relacji do narodu, etnolingwistykę wraz z socjolingwistyką można uznać za dwa podstawowe elementy szerszej dyscypliny – gdzie pierwszy uwzględnia specyficzne cechy etnosu, a drugi cechy jego społecznej struktury (Стоевска-Денчова/Stoevska-Denčova, 2012: 29).

Violeta Nikolovska, zajmująca się badaniem literackiej normy języka macedońskiego, też w swoim artykule zwraca uwagę na interdyscyplinarny charakter językoznawstwa. Uważa, że:

pytania związane z normą języka literackiego należy rozpatrywać dwuaspektowo – od strony lingwistycznej i szerzej – w ujęciu socjolingwistycznym i politycznym. Ponieważ to właśnie w socjolingwistyce są ogólnie znane i zdefiniowane etapy rozwoju normy literackiej (Николовска/Nikolovska, 2013: 227).

Zgadza się z tym inny lingwista macedoński, Zoran Spasovski, który twierdzi, że:

aby dokonać pełnego opisu socjolingwistycznego, konieczne jest w pierwszej kolejności określenie ram społecznych wspólnoty językowej i ich wspólnych relacji, a następnie ustalenie ich wpływu na dokonywane wybory środków językowych i przemiany następujące w języku (Спасовски/Spasovski, 2002: 215).

Podsumowaniem moich rozważań uczynię cytaty Ljupčo Stefanovskiego, według którego:

rozwój socjolingwistyki jako jednej z najważniejszych dziedzin nauki o języku, ma w obecnych czasach największy wkład dla otwartości lingwistyki i przeniesienia uwagi z języka jako kodu na język jako zachowanie funkcjonalne (Стефановски/Stefanovski, 2002: 220).

Wszystkie przedstawione przeze mnie teorie językoznawców macedońskich wyraźnie potwierdzają potrzebę ścisłej współpracy językoznawstwa nie tylko z socjolingwistyką, ale także z innymi dyscyplinami naukowymi.

Na zakończenie chciałabym jeszcze zwrócić uwagę na wkład socjolingwistyki w dydaktykę języków obcych na przykładzie wydanych w ostatnich latach podręczników do nauki języka macedońskiego. Mam na myśli trzy podręczniki – kursy dla osób średniozaawansowanych i zaawansowanych: *Lozje* autorstwa Gordany Aleksovej, *Zlatovrv* Anety Dučevskiej i *Božilak* Dučevskiej i Simona Sazdova. Teksty w nich zamieszczone w większości zostały wyekscerpowane z internetu, który jest nieograniczonym źródłem materiałów autentycznych, aktualnych i często złożonych leksykalnie i syntaktycznie. Głównym celem uczenia się języka obcego jest, jak wiadomo, nabycie kompetencji komunikacyjnej, aby umieć używać języka w różnych sytuacjach i posługiwać się nim w sposób poprawny i spontaniczny. Dlatego lepszym rozwiązaniem jest umieszczanie w podręcznikach materiałów autentycznych, które pokazują, jak ludzie używają języka w różnych sytuacjach społecznych, niż sztucznie tworzonych dialogów, wyreżyserowanych scenek z archaicznymi wyrażeniami. Potwierdza to zatem, iż kompetencje socjolingwistyczne w glottodydaktyce pozwalają zachować społeczny wymiar komunikacji.

Bibliografia

Furdal A. (1977), *Językoznawstwo otwarte*, Opole.

Grabias S. (2019), *Język w zachowaniach społecznych. Podstawy socjolingwistyki i logopedii*, Lublin.

Pastuch M. (2009), *Interdyscyplinarność w badaniach językoznawczych*, „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”, nr 44.

Божковска С. (2002), *Дијалектите во функција на македонскиот стандарден јазик*, [w:] Л. Минова-Ѓуркова, А. Дучевска, Љ. Митревски (red.), *Македонски социолингвистички и филолошки теми*, Скопје/Bojkovska S. (2002), *Diјalektite vo funkcija na makedonskiot standarden jazik*, [w:] L. Minova-Đurkova, A. Dučevska, Lj. Mitrevski (red.), *Makedonski sociolingvistički i filološki temi*, Скопје.

Груевска-Маџоска С. (1997), *Јазикот на бизнисментите*, [w:] С. Саздов (red.), *Трет научен собир на млади македонисти*, Скопје/Gruevska-Madžoska S. (1997), *Jazikot na biznismentite*, [w:] S. Sazdov (red.), *Tret naučen sobir na mladi makedonisti*, Скопје.

Груевска-Маџоска С. (2009), *Комуникацијата на младите преку интернет и смс-пораки*, [w:] З. Цветковски (red.), *Зборник во чест на проф. д-р Лилјана Минова-Ѓуркова*, Скопје/Gruevska-Madžoska S. (2009), *Komunikacijata na mladite preku internet i sms-poraki*, [w:] Z. Svetkovski (red.), *Zbornik vo čest na prof. d-r Liljana Minova-Đurkova*, Скопје.

Груевска-Маџоска С. (2010), *Современи случувања во македонскиот јазик од социолингвистички аспект*, [w:] С. Велковска (red.), *Социолингвистички огледи*, Скопје/Gruevska-Madžoska S. (2010), *Sovremeni slučuvanja vo makedonskiot jazik od sociolingvistički aspekt*, [w:] S. Velkovska (red.), *Sociolingvistički ogledi*, Скопје.

Додевска-Михајловска О. (2002), *Влијанието на општествените промени врз македонската лексика*, [w:] Л. Минова-Ѓуркова, А. Дучевска, Љ. Митревски (red.), *Македонски социолингвистички и филолошки теми*, Скопје/Dodevska-Mihajlovska O. (2002), *Vlijanieto na opštествените промени врз makedonskata leksika*, [w:] L. Minova-Đurkova, A. Dučevska, Lj. Mitrevski (red.), *Makedonski sociolingvistički i filološki temi*, Скопје.

Киркова-Наскова А. (2008), *Аспекти на социокултурната компонента: јазични експоненти за започнување, одржување и завршување на конверзација во македонскиот јазик*, [w:] Т. Трневски, С. Саздов, М. Паунова (red.), *Петти научен собир на млади македонисти*, Скопје/Kirkova-Naskova A. (2008), *Aspekti na sociokulturnata komponenta: jazični eksponenti za započnuvanje, održuvanje i završuvanje na konverzacija vo makedonskiot jazik*, [w:] T. Trenevski, S. Sazdov, M. Paunova (red.), *Petti naučen sobir na mladi makedonisti*, Скопје.

Николовска В. (2013), *Македонската лингвистика и литературнојазичната норма*, [w:] С. Велковска (red.), *Македонскиот јазик како средство за комуникација и како израз на културата*, Скопје/Nikolovska V. (2013), *Makedonskata lingvistika i literaturnojazičnata norma*, [w:] S. Velkovska (red.), *Makedonskiot jazik kako sredstvo za komunikacija i kako izraz na kulturata*, Скопје.

Пандев Д. (2013), *Современата состојба на македонскиот јазик низ призмата на комуникацијата и културата*, [w:] С. Велковска (red.), *Македонскиот јазик како средство за комуникација и како израз на културата*, Скопје/Pandev D. (2013), *Sovremenata sostojba na makedonskiot jazik niz prizmata na komunikacijata i kulturata*, [w:] S. Velkovska (red.), *Makedonskiot jazik kako sredstvo za komunikacija i kako izraz na kulturata*, Скопје.

Спасовски З. (2002), *Параметри на социолингвистичкиот опис*, [w:] Л. Минова-Ѓуркова, А. Дучевска, Љ. Митревски (red.), *Македонски социолингвистички и филолошки теми*, Скопје/Spasovski Z. (2002), *Parametri na sociolingvističkiot opis*, [w:] L. Minova-Đurkova, A. Dučevska, Lj. Mitrevski (red.), *Makedonski sociolingvistički i filološki temi*, Скопје.

Стефановска-Ристеска Ф. (2004), *Општествените промени и нивното влијание врз називите за облека*, [w:] С. Велковска (red.), *Општествените промени и јазикот*, Скопје/Stefanovska-Risteska F. (2004), *Opštествените промени i nivnoto vlijanie vrznazivite za obleka*, [w:] S. Velkovska (red.), *Opštествените промени i jazikot*, Скопје.

Стефановски Г. (2004), *Општествените промени и дијалектите на македонскиот јазик*, [w:] С. Велковска (red.), *Општествените промени и јазикот*, Скопје/Stefanovski G. (2004), *Opštествените промени i dijalektite na makedonskiot jazik*, [w:] S. Velkovska (red.), *Opštествените промени i jazikot*, Скопје.

Стефановски Љ. (2002), *Јазичната политика во Република Македонија*, [w:] Л. Минова-Ѓуркова, А. Дучевска, Љ. Митревски (red.), *Македонски социолингвистички и филолошки теми*, Скопје/Stefanovski Lj. (2002), *Jazičnata politika vo Republika Makedonija*, [w:] L. Minova-Đurkova, A. Dučevska, Lj. Mitrevski (red.), *Makedonski sociolingvistički i filološki temi*, Skopje.

Стоевска-Денчова Е. (2012), *Кон етнолингвистичките истражувања во Македонија*, [w:] С. Велковска (red.), *Современите лингвистички истражувања во македонистиката*, Скопје/Stoevska-Denčova E. (2012), *Kon etnolingvističkite istražuvanja vo Makedonija*, [w:] S. Velkovska (red.), *Sovremenite lingvistički istražuvanja vo makedonistikata*, Skopje.

Тантуровска Л. (2014), *За идентитетот на македонскиот јазик*, Скопје/Tanturovska L. (2014), *Za identitetot na makedonskiot jazik*, Skopje.

Abstract

Sociolinguistics vs. open linguistics: The example of the Macedonian language

This article presents the topicality of Antoni Furdal's open linguistics based on sociolinguistic research on the Macedonian language. The author of the text emphasizes that language is an element of culture and arises in the social life, that is why it often depends on various characteristics of society. Therefore, an accurate description of the structure of the language used in everyday life by a certain group of inhabitants is not possible without reference to their culture, traditions or social diversity. The linguistic-only approach does not exhaust the whole issue and cannot be used alone in the conducted research. Language is an important element of social interaction, and the contemporary understanding of linguistics assumes its interdisciplinarity. Therefore, close cooperation between sociology and linguistics in research on the contemporary Macedonian language is indispensable. The boundaries existing between the disciplines involved in the study of language are fluid, which proves the validity of Antoni Furdal's thesis on the openness of linguistics.

Keywords: sociolinguistics, linguistics, sociology, interdisciplinarity